

FIȘA DISCIPLINEI
Paleografie româno-chirilică
Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Istorie medievală, premodernă și istoria artei
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Istorie
1.7. Forma de învățământ	Învățământ la distanță

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Paleografie româno-chirilică				Codul disciplinei	HLX0011	
2.2. Titularul activităților de curs – Coordonatorul de disciplină				Prof. dr. Ovidiu Ghitta				
2.3. Titularul activităților de seminar / laborator / proiect – tutorele				Prof. dr. Ovidiu Ghitta				
2.4. Anul de studiu	III	2.5. Semestrul	6	2.6. Tipul de evaluare	Clv	2.7. Regimul disciplinei	Conținut	Felul disciplinei DS
						Obligativitate	Obligatorie / opțională DOB	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână – forma cu frecvență	3	din care: 3.2. curs	1			3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore pe semestru – forma Învățământ la distanță	150	din care: 3.5. SI	114	AI=Nr. ore curs IF x nr. săptămâni	12	3.6. AT + TC + AA	24
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)							ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)							
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren							25
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri							25
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)							2
3.5.5. Examinări							2
3.5.6. Alte activități							2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)	126						

3.8. Total ore pe semestru (număr ECTS x 25 de ore)	150
3.9. Numărul de credite	6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Înscrierea în contractul de studiu a cursului de Paleografie româno-chirilică din semestrul precedent: HLX0006
4.2. de competențe	Parcurgerea problematicii cursului de Paleografie româno-chirilică din semestrul precedent: HLX0006

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Platforma UBB MsTeams
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului/ proiectului	Sala indicată în orar

6. Competențe

6.1 Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	- Asimilarea și utilizarea conceptelor specifice domeniului - Capacitatea de a descifra diferitele tipuri de scriere româno-chirilică - Capacitatea de a transcrie și edita un text româno-chirilic - Cunoasterea principalelor categorii de documente româno.chirilice - Capacitatea de a contextualiza și analiza un text istoric
Competențe transversale	- Dezvoltarea gândirii critice - Etica profesională - Comunicare academică și științifică

6.2 Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul cunoaște alfabetul chirilic și particularitățile scrierii de tipar și cursive folosite de românii din Transilvania și Ungaria habsburgică
Aptitudini	Studentul este capabil să transcrie din alfabetul chirilic în cel latin un text tipărit sau manuscris
Responsabilități și autonomie	Studentul poate preda conținuturile asimilate, dar le poate folosi și în propria activitate de cercetare sau de editare a unor texte românești scrise cu slove chirilice

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general al disciplinei	Însușirea cunoștințelor necesare descifrării, înțelegerii și punerii în valoare a unor surse istorice primare
7.2. Obiectivele specifice	Cursul are ca obiectiv specific major inițierea studenților în descifrarea și transcrierea diferitelor categorii de documente redactate în limba română (cu ajutorul alfabetului chirilic) în Transilvania și Ungaria habsburgică în secolul al XVIII-lea. Se urmărește, mai întâi, familiarizarea lor cu problematica începuturilor și evoluției scrisului în limba română, insistându-se pe câteva detalii necesare aprofundării acestui fenomen cultural și însușirii elementelor principale ale scrierii (alfabet, semne diacritice, prescurtări, modul de întrebuințare a slovo-cifrelor) Accentul cade apoi, precumpănitor, pe exerciții, pe îmbunătățirea cunoștințelor de specialitate, a tehnicilor de lectură și de transcriere a documentelor. Exercițiile sunt menite să-i familiarizeze pe studenți cu diferitele tipuri de scriere româno-chirilică și cu principalele categorii de documente/texte produse în perioada studiată.

8. Conținuturi

8.1 SI	Metode de predare	Observații
1. Transcrierea și editarea textelor româno-chirilice: principii	Lectură individuală din bibliografia indicată	
2. Exercițiu (tipăritură): Ioan Molnar, <i>Retorică</i> , Buda, 1798	Exercițiu individual pe baza suportului de curs	
3. Exercițiu (manuscrise: cărți, miscelane): Dascălul Toader din Unguraș, <i>Discurs la înmormântare</i> , sec. XVIII	Exercițiu individual pe baza suportului de curs	
4. Exercițiu (manuscrise: documente): Declarație de recunoaștere a autorității vicarului unit Petru Pavel Aaron, Sibiu, 4 mai 1748	Exercițiu individual pe baza suportului de curs	
5. Exercițiu (manuscrise: cărți, miscelane): Samuil Micu, <i>Istoria domnilor Țării Moldovei</i>	Exercițiu individual pe baza suportului de curs	
6. Exercițiu (manuscrise: documente): Românii din sudul Transilvaniei către guvernatorul Principatului, 1756	Exercițiu individual pe baza suportului de curs	
7. Exercițiu (tipăritură): Euhologhion adecă Molitvenic, Blaj, 1784	Exercițiu individual pe baza suportului de curs	
8. Exercițiu (tipăritură): Sfânta și Dumnezeuiasca Liturghie, Sibiu, 1798	Exercițiu individual pe baza suportului de curs	
9. Exercițiu (manuscrise: documente): Conscriptia locuitorilor din satul Tămaia, 1773	Exercițiu individual pe baza suportului de curs	
10. Exercițiu (manuscrise: documente): Conscriptia locuitorilor din satul Fărcașa, 1774	Exercițiu individual pe baza suportului de curs	
11. Exercițiu (manuscrise: documente): Circulară în limba română a episcopului de Muncaci Andrei Bacinschi, 22 februarie 1777	Exercițiu individual pe baza suportului de curs	
12. Exercițiu (manuscrise: documente): Circulară în limba română a episcopului de Muncaci Andrei Bacinschi, 4 septembrie 1798	Exercițiu individual pe baza suportului de curs	
Bibliografie:		
1. Vîrtosu, Emil, „Din paleografia chirilică românească”, în vol. <i>Documente privind istoria României, Introducere</i> , vol. I, București, 1956, p. 285-319 2. Vîrtosu, Emil, <i>Paleografia româno-chirilică</i> , București, 1968 3. Edroiu, Nicolae, <i>Paleografia româno-chirilică</i> , Cluj-Napoca, 2001		

4. <i>Edroiu, Nicolae, Scrierea chirilică românească, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2013</i> 5. <i>Ghitta, Ovidiu, Scrierea chirilică românească din Transilvania și Ungaria habsburgică, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2015</i> 6. <i>Ghitta, Ovidiu, Paleografie româno-chirilică II – suport de curs, Cluj-Napoca, 2025</i>		
8.2 AT	<i>Metode de predare</i>	<i>Observații</i>
1. <i>Transcrierea și editarea textelor româno-chirilice: principii</i>	<i>Prelegere</i>	
2. <i>Transcrierea și editarea textelor româno-chirilice: exerciții</i>	<i>Prelegere; exemplificare</i>	
3. <i>Exercițiu de lectură, transcriere și editare: Atanasie Rednic, Săborul Sfinților Părinți, Blaj, 1766</i>	<i>Prelegere; exemplificare</i>	
8.3 TC	<i>Metode de transmitere a informației</i>	<i>Observații</i>
1. <i>Lucrare de verificare: transcrierea și editarea unui text indicat cu prilejul activității tutoriale</i>	<i>Lucrare de verificare scrisă, înaintată la termen prin Platforma MsTeams: transcriere, argumentare.</i>	<i>Termen de predare: 1.03.2026, nr. ore alocate realizării lucrării: 6</i>
2. <i>Lucrare de verificare: transcrierea și editarea unui text indicat cu prilejul activității tutoriale</i>	<i>Lucrare de verificare scrisă, înaintată la termen prin Platforma MsTeams: transcriere, argumentare.</i>	<i>Termen de predare: 23.03.2026, nr. ore alocate realizării lucrării: 6</i>
3. <i>Lucrare de verificare: transcrierea și editarea unui text indicat cu prilejul activității tutoriale</i>	<i>Lucrare de verificare scrisă, înaintată la termen prin Platforma MsTeams: transcriere, argumentare.</i>	<i>Termen de predare: 11.05.2026, nr. ore alocate realizării lucrării: 6</i>
Bibliografie 1. <i>Bianu, I., Cartoian, N., Album de Paleografie românească (scrierea chirilică), București, 1940</i> 2. <i>Virtosu, Emil, Paleografia româno-chirilică, București, 1968</i> 3. <i>Boroianu, C., Texte vechi românești. Album de paleografie româno-chirilică, București, 1972</i> 4. <i>Vasilescu, V., Boiangiu, A., Scrierea chirilică românească, București, 1982</i> 5. <i>Edroiu, Nicolae, Paleografia româno-chirilică, Cluj-Napoca, 2001</i> 6. <i>Ghitta, Ovidiu, Scrierea chirilică românească din Transilvania și Ungaria habsburgică, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2015</i> 7. <i>Ghitta, Ovidiu, Paleografie româno-chirilică II – suport de curs, Cluj-Napoca, 2025</i>		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Această materie întrunește toate calitățile în conformitate cu următoarele standarde:

- *Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior (<http://www.rncis.ro>)*
- *Clasificarea Ocupațiilor din România (<http://www.mmuncii.ro/>)*

10. Evaluare

<i>Tip activitate</i>	<i>10.1. Criterii de evaluare</i>	<i>10.2. Metode de evaluare</i>	<i>10.3. Pondere din nota finală</i>
10.4. AI, SI	<i>Cunoasterea tematicii stabilite pentru activitățile tutoriale</i>	<i>Examen scris</i>	<i>40%</i>
	<i>Transcrierea și editarea textelor</i>	<i>Examen scris</i>	<i>40%</i>
10.5. TC / AA	<i>Studentii trebuie să elaboreze și să trimită până la data limită stabilită trei <u>lucrări de verificare</u>.</i>	<i>Lucrări de verificare scrise și trimise până la data limită</i>	<i>20%</i>
10.6. Standard minim de performanță • Predarea a cel puțin 50% din lucrările de verificare cerute. • Nota minimă de 5 (cinci) la evaluarea finală.			

11. Etichete ODT (Obiective de Dezvoltare Durabilă)

	<i>Nu se aplică</i>
--	---------------------